

Cours de tibétain - Sangtcheu Meunlam - leçon 22

1. Traduction et analyse

Strophe 23

བདག་གི་སྤྱོད་དང་མཚུངས་པར་གང་སྤྱོད་པ། །
དེ་དག་དང་ནི་ཉག་ཏུ་འགྲོགས་པར་ཤོག། །
ལུས་དང་ངག་རྒྱལ་དང་ནི་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་། །
སྤྱོད་པ་དག་དང་སློན་ལམ་གཅིག་ཏུ་སྤྱད། །

Puissé-je toujours demeurer en compagnie
De ceux dont la conduite égale la mienne !
Que par le corps, la parole et l'esprit aussi,
Nous pratiquions ensemble la conduite et les aspirations ! [23]¹

Puissé-je toujours être accompagné par ceux dont l'attitude est pareille à la mienne !
Puissent notre conduite physique, verbale et aussi mentale ainsi que nos souhaits être à
l'unisson ! [23]²

[བདག་+གི་+སྤྱོད་+དང་+མཚུངས་+པར་] [གང་སྤྱོད་པ།]
[དེ་དག་+དང་ནི་] [ཉག་ཏུ་-འགྲོགས་+པར་+ཤོག།]
[ལུས་+དང་+ངག་རྒྱལ་+དང་ནི་] [སེམས་+ཀྱིས་+ཀྱང་།]
[སྤྱོད་པ་དག་+དང་] [སློན་ལམ་གཅིག་+ཏུ་+སྤྱད།]

¹ Traduction Claude Al, revue par JM.

² Traduction Audrey Desserrières, livre des Kagyu Meunlam

2. Vocabulaire

བདག་	moi, soi
གི་	particule génitive
སློང་	conduite, pratique
དང་	et, avec
མཚུངས་པ་	égal, semblable
པར་	particule adverbiale
གང་	qui, quiconque
པ་	particule nominalisatrice
དེ་	ceci, cela
དག་	particule plurielle
ནི་	particule topicalisante
རྟག་ཏུ་	toujours, constamment
འགྲོགས་པ་	accompagner, être avec
ཤོག་	particule d'aspiration/souhait
ལུས་	corps
ངག་	parole
རྣམས་	particule plurielle
སེམས་	esprit, mental
ཀྱིས་	particule instrumentale
གྲང་	aussi, même

གཅིག་	un, unifié
ཅི་	particule adverbiale
སྐྱོན་ལམ་	vœu d'aspiration
སྒྲུབ་	pratiquer, accomplir

3. Analyse grammaticale

Première phrase

བདག་གི་སློབ་དང་མཚུངས་པར་གང་སློབ་པ། དེ་དག་དང་ནི་ཉག་ཏུ་འགྲོགས་པར་ཤོག།

- བདག་གི་སློབ་དང་མཚུངས་པར་ : complément circonstanciel de manière - "de manière égale à ma conduite". Construction : བདག་ (pronom personnel) + གི་ (particule génitive marquant la possession) + སློབ་ (nom "conduite") + དང་ (particule "avec") + མཚུངས་པ་ (adjectif verbal "égal") + པར་ (particule adverbiale transformant l'adjectif en adverbe de manière)
- གང་སློབ་པ་ : sujet (nominatif) - "quiconque pratique". Construction : གང་ (pronom interrogatif indéfini "quiconque") + སློབ་པ་ (verbe nominalisé par la particule པ་ "celui qui pratique")
- དེ་དག་དང་ནི་ : complément d'accompagnement - "avec ceux-là". Construction : དེ་ (pronom démonstratif "ceux") + དག་ (particule plurielle) + དང་ (particule "avec") + ནི་ (particule emphatique mettant l'accent)
- ཉག་ཏུ་འགྲོགས་པར་ཤོག་ : prédicat verbal (optatif) - "puissé-je toujours être accompagné". Construction : ཉག་ཏུ་ (adverbe "toujours") + འགྲོགས་པ་ (verbe "accompagner") + པར་ (particule adverbiale) + ཤོག་ (particule d'aspiration/souhait)

Deuxième phrase

ལུས་དང་ངག་རྣམས་དང་ནི་སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་། སློབ་པ་དག་དང་སློན་ལམ་གཅིག་ཏུ་སྤྱད།

- ལུས་དང་ངག་རྣམས་དང་ནི་ : sujet coordonné - "le corps et les paroles". Construction : ལུས་ (nom "corps") + དང་ (particule coordinatrice "et") + ངག་ (nom "parole") + རྣམས་ (particule plurielle) + དང་ (particule coordinatrice) + ནི་ (particule emphatique)
- སེམས་ཀྱིས་ཀྱང་ : complément d'agent - "et aussi par l'esprit". Construction : སེམས་ (nom "esprit") + ཀྱིས་ (particule instrumentale/agentive) + ཀྱང་ (particule d'inclusion "aussi, même")
- སློབ་པ་དག་དང་ : complément d'objet - "avec les pratiques". Construction : སློབ་པ་ (nom "pratique") + དག་ (particule plurielle) + དང་ (particule)
- སློན་ལམ་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་ : prédicat verbal - "puissent-ils pratiquer les vœux d'aspiration de manière unifiée". Construction : སློན་ལམ་ (nom composé "vœu d'aspiration") + གཅིག་ (numéral "un") + ཏུ་ (particule adverbiale "de manière") + སྤྱད་ (verbe à l'impératif/optatif "pratiquer")

4) Traduction littérale

Quiconque pratique de manière égale à ma conduite, puisse-je toujours être accompagné avec ceux-là. Par le corps et les paroles, et aussi par l'esprit, puissent-ils pratiquer les pratiques et les vœux d'aspiration de manière unifiée.

5. Commentaire

Par Trakpa Gyaltzen³, suite.

B. La section principale, l'explication détaillée des sections de la prière d'aspiration

1. La partie principale :

- **a. L'aspiration par une intention pure** བསམ་དག་དང་སེམས་མི་བཟང་དང་།
 - (1) L'intention d'offrir aux Bouddhas སངས་རྒྱལ་མཚོ་དཔའི་བསམ་པ།
 - (2) Remplir leurs intentions
 - (3) Purifier les terres de Bouddha
 - (4) Bénéficier aux êtres
- **b. Ne pas oublier la bodhicitta**
 - (1) Aspirer à se souvenir des vies antérieures
 - (2) Aspirer à devenir un renonçant
 - (3) Aspirer à s'entraîner dans la conduite générale et la discipline pure
 - (4) Aspirer à enseigner le Dharma dans différentes langues
 - (5) Aspirer à un effort dans la vertu
 - (6) Aspirer à ne pas oublier la bodhicitta grâce à cinq causes
 - (7) Aspirer à être libre des conditions défavorables
- **c. L'aspiration à pratiquer sans voiles**
- **d. L'aspiration à apporter des bénéfices et du bonheur**
- **e. L'aspiration à porter l'armure**
- **f. L'aspiration à rencontrer des amis de fortune similaire**

f. L'aspiration à rencontrer des amis de fortune similaire

རྒྱལ་བ་སྐྱལ་མཉམ་གྱི་གྲོགས་དང་འགྲོགས་པར་སློན་བ་ནི།

Sixième [souhait] : souhaiter s'associer avec des compagnons aux dispositions égales

བདག་གི་སློན་དང་མཚུངས་པར་གང་སློན་པ། །དེ་དག་དང་ནི་རྟག་ཏུ་འགྲོགས་པར་ཤོག །
ལུས་དང་དག་རྣམས་དང་ནི་སེམས་གྱིས་ཀྱང་། །སློན་བ་དག་དང་སློན་ལམ་གཅིག་ཏུ་སྤྱད། །

³ Drakpa Gyaltzen, élève du Seigneur du Refuge Jamyang Kyentse Wangpo.

Puissé-je toujours demeurer en compagnie
 De ceux dont la conduite égale la mienne !
 Que par le corps, la parole et l'esprit aussi,
 Nous pratiquions ensemble la conduite et les aspirations ! [22]

དེའང་། བདག་གྲང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་ལ་སྦྱར་བ་ན་བདག་གི་སྦྱོད་པ་དང་མཚུངས་པར་གང་གིས་
 སྦྱོད་ཅིང་སྐྱལ་བ་མཉམ་པ་ཡི་གོགས་གྲང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་དང་ནི་རྟག་ཏུ་མི་འབྲལ་བར་འགོགས་
 པར་ཤོག་ཅིག །འགོགས་ནས་ཀྱང་ལུས་དང་ངག་གི་སྦྱོད་པ་རྣམས་དང་ནི་དེ་བཞིན་ཏུ་སེམས་གྲིས་ཀྱང་
 རྒྱུ་སྟེ་སྟོག་སྲུང་གི་སྦྱོད་པ་དག་དང་སྟོན་ལམ་རྣམས་ཀྱང་གཅིག་ཏུ་མཐུན་པར་སྦྱོད་ཅིང་འདེབས་པར་
 བྱུང་ཅིག་པའོ། །

En effet, lorsque moi, je m'engage dans la conduite des bodhisattvas (གྲང་རྒྱལ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་
bodhisattva-carya), puisse-je toujours demeurer inséparablement associé avec ces bodhisattvas
 (གྲང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་ *bodhisattva*) compagnons aux dispositions égales (སྐྱལ་མཉམ་གྱི་གོགས་) qui pratiquent
 de manière identique à ma conduite et qui ont des dispositions karmiques égales (སྐྱལ་པ་མཉམ་པ་) !
 Une fois associés, puissions-nous pratiquer et formuler d'un commun accord les conduites des
 trois portes (སྟོག་སྲུང་གི་སྦྱོད་པ་) - c'est-à-dire les conduites du corps (ལུས་) et de la parole (ངག་), ainsi
 que de même par l'esprit (སེམས་) - et également les souhaits de prière (སྟོན་ལམ་ *pranidhana*) !

6. Vocabulaire du commentaire

དྲུག་པ་	sixième
སྐལ་མཉམ་	de même niveau, de capacité égale
མྱི་	(particule génitive)
གྲོགས་	ami, compagnon
དང་	et, avec
འགྲོགས་པ་	s'associer, accompagner - v.v. འགྲོགས་པ་/ འགྲོགས་པ་/ འགྲོགས་པ་/ འགྲོགས་
སྡོན་པ་	aspirer à, souhaiter
ཉི་	(particule emphatique)
དེ་	cela, ce
འང་	aussi, même
བདག་	moi, soi
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་	bodhisattva
སྦྱོང་པ་	conduite, pratique
ལ་	à, dans
སྦྱོར་པ་	s'engager dans, pratiquer
ན་	quand, lorsque
མཚུངས་པ་	égal, semblable
གང་	qui, quoi
གིས་	(particule instrumentale)
སྦྱོང་	pratiquer, se conduire

ཅིང་	et (conjonction)
སྐལ་བ་	capacité, destin, fortune (être fortuné)
ཡི་	(particule génitive)
དེ་དག་	ceux-ci, ces
ཉག་ཏུ་	toujours, constamment
མི་	ne pas
འབྲལ་བ་	se séparer - v.nv. བྲལ་བ་/ འབྲལ་བ་/ འབྲལ་བ་
བར་	(particule)
ཤོག་	que ce soit ! (optatif)
ཅིག་	(particule emphatique)
འགྲོགས་ནས་	après s'être associé
ཡུང་	aussi, même
ལུས་	corps
ངག་	parole
ཚམས་	pluriel
དེ་བཞིན་ཏུ་	de même, ainsi
སེམས་	esprit, mental
གྱིས་	particule instrumentale
ཏུང་སྟེ་	que ce soit
སྐོ་གསུམ་	trois portes (corps, parole, esprit)
དག་	pluriel honorifique
སྟོན་ལམ་	vœu d'aspiration

གཅིག་ཏུ་	ensemble, à l'unisson
མཐུན་པ་	harmonieux, en accord
སློང་	pratiquer (passé)
འདེབས་པ་	formuler, émettre
ཟུར་	devenir
པ་	particule nominalisatrice
འོ་	particule finale
སྐལ་མཉམ་གྱི་གྲོགས་པོ་	compagnons de même niveau
སྒོ་གསུམ་གྱི་སློང་པ་	pratiques des trois portes
ཉག་ཏུ་མི་འབྲལ་བར་	sans jamais se séparer
གཅིག་ཏུ་མཐུན་པར་	en parfaite harmonie